
různé

Plukovník Ing. Jan Svoboda

Zvýšení zainteresovanosti příslušníků ČSLA na výsledcích rozvoje vědy a techniky a jejich uplatňování v praxi

XVII. sjezd KSČ uložil i nadále věnovat trvalou pozornost upevňování bezpečnosti a obranyschopnosti naší socialistické vlasti. Zdůraznil požadavek, aby ČSLA v těsném svazku se Sovětskou armádou a dalšími armádami členských států Varšavské smlouvy byla všestranně politicky a odborně připravena a materiálně zabezpečena k zajištění spolehlivé obrany socialistické výstavby a mírového života našeho lidu. Při plnění tohoto úkolu má velmi důležitou úlohu rozvoj vojenské vědy a techniky a uplatňování jejich výsledků k posílení bojové síly, připravenosti a pohotovosti ČSLA.

Posilování bojové a mobilizační pohotovosti ČSLA za využití poznatků vojenské vědy a techniky je zvláště naléhavé v sou-

časné době, kdy nejreakčnější síly světového imperialismu usilují o rozpoutání nového válečného dobrodružství. Soustavně odmítají mírové iniciativy Sovětského svazu a ostatních zemí socialistického společenství, z jednání o návrzích na odzbrojení chtějí vytěžit vojenskou převahu. Ve snaze oslabit socialismus a narušit vojenskostrategickou rovnováhu stupňují horečné zbrojení, včetně úsilí o militarizaci kosmu.

Neustále se zvyšující nároky a požadavky na realizační schopnost výstupů vědecké práce ve vojenské praxi předpokládají, že se do jejich uskutečňování zapojí všechny velitelské a politické orgány a tvůrčí pracovníci v ČSLA a že k tomu budou

uvedení pracovníci a orgány cílevědomě motivování a vhodně stimulování. Tyto požadavky, včetně stimulování výsledků společně vědeckovýzkumné práce v armádách členských států Varšavské smlouvy, byly zdůrazněny na 32. zasedání Vojenské rady Spojených ozbrojených sil v listopadu 1985.

K urychlenému uplatňování výsledků vědy a techniky má též přispět ve smyslu závěrů XVII. sjezdu KSČ a zasedání ÚV KSČ, zejména 5. zasedání z března 1987, zvýšení hmotného a morálního stimulování pracovníků za vynikající tvůrčí práci. Strana při tom vytyčila linii poskytovat za úspěšné a včasné vyřešení a realizaci úkolů vědeckotechnického rozvoje, které mají špičkovou úroveň, podstatně vyšší mimořádné odměny pracovním kolektivům a jednotlivcům, ve větším počtu též navrhovat na resortní a státní vyznamenání nositele vědeckotechnického pokroku a tak výrazněji oceňovat výsledky jejich práce.

Analýza k problematice zainteresovanosti příslušníků ČSLA na výsledcích RVT a jejich uplatňování v praxi, provedená na základě opatření doporučených vědeckou radou ministra národní obrany ČSSR k realizaci linie KSČ k urychlování vědeckotechnického rozvoje ukázala, že dosavadní systém hmotné a morální stimulace příslušníků ČSLA v této oblasti má některé nedostatky, které brání komplexnímu plnění požadavků stranické linie. Tento systém nemotivuje dostatečně k zvyšování efektivity vědecké práce a technického rozvoje v celé šíři, ani k prohloubení plného sepětí vojenské teorie s praxí.

Současný stav umožňuje hmotně a morálně stimulovat řešitele a spoluřešitele úkolů RVT v ČSLA takto:

- kázeňskými odměnami podle kázeňského řádu (dále jen KR) vojákům z povolání,

- udělením vyznamenání a státních čestných uznání podle směrnic Všeob-sm-1,

- odměnami ze zvlášť vyčleněných rozpočtových položek podle směrnic NGŠ ČSLA — 1. ZMNO pro navrhování a poskytování cílových prémie a mimořádných odměn za řešení a realizaci vybraných úkolů RVT v oboru působnosti FMNO,

- odměnami z prostředků SPK pro vybrané úkoly RVT, zařazené do zvláštní části státního plánu podle směrnic náměstka předsedy SPK,

- úpravou funkčních platů ve stanoveném rozpětí vojákům z povolání podle

Stranické dokumenty zdůraznily především požadavek urychleného zavádění progresivních výsledků rozvoje vědy a techniky (dále jen RVT) do praxe, který by měl být hlavním měřítkem efektivnosti práce v této oblasti. Správné využívání morálních a hmotných stimulů u tvůrčích i řídicích pracovníků v RVT v ČSLA může současně výrazněji napomoci i tomu, aby se přednostně řešily a využívaly výzkumné a vývojové práce, které mají rozhodující význam pro zvyšování bojové síly a pohotovosti ČSLA a aby k tomu byly použity ty nejlepší kapacity. Cílevědomě stimulování by mělo též napomoci zvyšování kvality a celkové efektivnosti RVT tím, že se stimulováním oddělí výzkumné a vývojové práce přínosné od těch, které byly zpracovány formálně a nenalézají využití. V neposlední řadě by mělo účinněji morální a hmotné stimulování v této oblasti napomoci i řešení problému kádrového zabezpečení vědecké práce a technického rozvoje v ČSLA.

Všeob-P-16 (práv) a udělováním odměn a prémie tvůrčím pracovníkům — občanským pracovníkům VVZ ČSLA podle mzdových předpisů (směrnice FS/MNO), resp. příznávných osobních platů.

Navíc u tvůrčích pracovníků pracovišť VVZ ČSLA a VVŠ — vojáků z povolání se jejich výsledky v RVT promítají do zvyšování jejich kvalifikace a tím i do přiznání vyšších vědeckých a vědeckotechnických kvalifikačních stupňů, vědeckých hodností a vědeckopedagogických titulů, za což jsou hmotně stimulováni příplatky podle RMNO č. 09/1982. U tvůrčích pracovníků — občanských pracovníků ve VVZ ČSLA a VVŠ je splnění těchto kvalifikačních předpokladů určujícím požadavkem pro jejich zařazení do příslušné nomenklaturní funkce.

Mimoto jsou tvůrčí pracovníci VVŠ odměňováni za splnění úkolů, na nichž smluvně pracovali v tzv. vedlejší hospodářské činnosti ve smyslu celostátních směrnic. U tvůrčích pracovníků v oblasti vojenskovešední jsou však tyto možnosti prakticky vyloučeny. Navíc v oblasti technických a přírodních věd tato činnost poněkud odtahuje pracovníky VVŠ od naléhavých úkolů RVT ve prospěch ČSLA.

Do roku 1977 byli na základě směrnic náčelníka finanční služby FMNO hmotně stimulováni příslušníci pracovišť VVZ ČSLA, VVŠ, správ a samostatných oddělení FMNO za výsledky v oblasti RVT u úkolů všech kategorií. V roce 1977 byly tyto směrnice zrušeny. Došlo k tomu na zákla-

dě prověrek FS/FMNO, při kterých se ukázalo, že prostředky byly při tehdejších decentralizovaném řízení RVT správami a samostatnými odděleními FMNO vynakládány v některých případech nevhodně, a to i pracovníkům, kteří se nepodíleli tvůrčím způsobem na plnění úkolů RVT. Počínaje rokem 1977 se po zrušení této stimulace snížily reálné možnosti k odměňování, zejména výsledků řešení resortních a vnitřních úkolů RVT a jejich zavádění do praxe.

Směrnice NGŠ ČSLA — 1. ZMNO pro navrhování a poskytování cílových prémie a mimořádných odměn za řešení a realizaci vybraných úkolů RVT v oboru působnosti FMNO, vydané v roce 1978 nemohly předešlé směrnice, platné do roku 1977, plně nahradit. Pokrývaly pouze státní a spojenecké úkoly RVT. V roce 1980 došlo k novelizaci těchto směrnic tím, že byla jejich platnost rozšířena i na resortní úkoly rozvoje vojenské techniky uložené ministrem národní obrany ČSSR, ale bez zvýšení fondu na odměňování. Ve vědecké práci zůstaly resortní úkoly bez této možnosti odměňování, i když např. resortní úkoly z vojenskovešední oblasti mají mnohdy větší význam pro zvyšování bojové síly, připravenosti a pohotovosti ČSLA, než některé úkoly z jiných vědních oblastí, zařazených do zvláštní části státního plánu, ale do státního plánu nejsou pojaty proto, že nevyžadují součinnost mimo resort FMNO i kvůli utajení. Předpokládá se novelizovat tyto směrnice v souladu s celostátními normativy tak, aby obsáhly všechny kategorie vybraných úkolů RVT, se současným řešení a možnostmi zvýšení vyčleňovaného fondu na odměny.

Pokud jde o využívání prostředků vyčleňovaných podle KŘ, mají tyto odměny ve všech útvarech, svazcích a štábech, i na pracovištích VVZ ČSLA a VVS své pevné místo ve stimulaci ke kázi, bojové pohotovosti a celkovému výkonu služby vojáků z povolání. Vzhledem k průměrné výši těchto odměn i celkovému způsobu jejich využívání v ČSLA však nejsou účinným stimulem v oblasti RVT. V ozbrojených silách SSSR se také proto formy stimulování za výsledky vědecké práce odměnami podle KŘ využívá především veliteli okruhů a armád, a na dalších stupních a pracovištích jsou využívány rozmanité účinnější formy stimulace vědecké práce nad rámec odměn podle KŘ.

V morální stimulaci RVT měla by se i v ČSLA v budoucnu více uplatnit zásada, výtčená již na 8. zasedání ÚV KSČ v červnu 1983 — ve větším počtu navrhovat na resortní a státní vyznamenání nositele vědeckotechnického pokroku a tak výrazněji

morálně oceňovat výsledky jejich práce. Z provedeného výčtu udělených cen a vyznamenání v této oblasti v pětiletí 1981 až 1985 totiž vyplývá, že morální stimuly jsou ve vědecké práci v ČSLA využívány poměrně skromně. Byli oceněni jen 3 vědeckí pracovníci. Obdobné je to u vědeckopedagogických pracovníků. V rozvoji vojenské techniky se u vojáků z povolání též nevyužívá těchto morálních stimulů, na rozdíl od občanských pracovníků, jimž bylo v 7. pětiletce v této oblasti uděleno celkem 106 ocenění různého druhu, což představuje roční průměr.

V poslední době je ze strany Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy věnována morální stimulaci za společné řešení vědeckovýzkumných úkolů zvýšená pozornost. Za vyřešené úkoly odměnil v roce 1985 hlavní velitel Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy náčelník VAAZ věcným darem a dalších 5 generálů a důstojníků FMNO čestným uznáním. Dále udělil v roce 1985 ministr obrany SSSR za úspěšné ukončení společného vědeckovýzkumného úkolu „PROSPEKT-AN“ náčelníkovi a 2 důstojníkům správy vojenské dopravy HT/FMNO medaili za upevňování bojového přátelství.

Ve Spojených ozbrojených silách členských států Varšavské smlouvy byla rozkazem hlavního velitele č. 04 z 5. března 1987 zřízena cena Spojeného velení za vědecké práce, které mají teoretický a praktický význam pro Spojené ozbrojené síly. Na základě statutu ceny Spojeného velení, vydaného tímto rozkazem hlavního velitele, byla v GS ČSLA zpracována a vydána metodika pro předkládání a posuzování návrhů na udělení ceny Spojeného velení za vědecké práce, zpracované v ČSLA, mající teoretický a praktický význam pro Spojené ozbrojené síly.

Postupně se zvyšuje hmotná a morální stimulace v RVT v jednotlivých armádách členských států Varšavské smlouvy, které mají vedle stimulů užívaných i v ČSLA zpravidla rozmanitější a širší formy přemiování. Vedle dalších forem morální a hmotné stimulace v RVT jsou např. v bratrských armádách členských států Varšavské smlouvy zejména zavedeny soutěže o ceny, udělované za nejlepší práce ve vědě a technice.

V souladu s názory a přístupy v ozbrojených silách SSSR i dalších bratrských armádách předpokládá se i v ČSLA více než dosud stimulovat pracovníky správ a samostatných oddělení FMNO, vyšších štábů a zčásti též VVS. Jejich práce je v celém systému RVT v ČSLA nezastupitelná, zejména ve směřování, tematickém usměrňování

úkolů, pomoci v průběhu řešení, oponování, ověřování a zavádění výsledků RVT do praxe. Předpokládá se zvyšování jejich tvůrčího přínosu a vlivu nejen na řešení úkolů RVT, ale i při realizaci dalších opatření vědecké práce, jako jsou vojensko-vědecké a teoretickopraktické konference, výzkumy při vojenských cvičeních, vyhodnocování zkušeností z vojsk apod. Jde o náročnou a často i úpornou tvůrčí činnost, která vyžaduje nejen vysokou kvalifikaci a její trvalé zvyšování, ale současně též iniciativu a plně zaujetí i včasné podchytení úspěšných výsledků RVT a velké úsilí k rychlému překonávání bariér v zastaralých zkušenostech a konzervatismu v ná-

zorech. Přestože pracovníci správ a samostatných oddělení FMNO a vyšších štábů představují integritu vojenské teorie s praxí, mají bohaté zkušenosti, které mohou být využity v RVT a kladně jej ovlivnit k vyšší efektivnosti, je jejich práce a iniciativa v tomto směru postavena zpravidla na dobrovolnosti a není řádně hmotně a morálně stimulována. V případech, kdy se tyto pracovníci tvůrčím způsobem na řešení úkolů RVT a zavádění jejich výsledků do praxe podílejí, i v případech, kdy svou tvůrčí aktivitu a iniciativu působí na zvyšování účinnosti práce VVZ ČSLA, je třeba jejich práci též morálně a hmotně stimulovat.

Analýza k problematice zvýšení zainteresovanosti příslušníků ČSLA na výsledcích RVT a jejich uplatňování v praxi prokázala, že důsledné uplatňování poznatků socialistické vojenské vědy a výsledků vědeckotechnického rozvoje při zvyšování bojové a mobilizační pohotovosti ČSLA vyžaduje účinnější využívání současného systému hmotné a morální stimulace, spolu se zavedením nových stimulů, zejména soutěže o nejlepší práce v RVT v ČSLA pro kolektivy a jednotlivce, s udělením výroční ceny.

Celkově se ukazují v systému hmotné a morální stimulace RVT v ČSLA tyto nedostatky, jejichž odstranění by napomohlo zvýšení zainteresovanosti příslušníků ČSLA na výsledcích RVT a zvýšení jeho efektivnosti:

— v dosavadním systému hmotné a morální stimulace chybí (mimo prací na vybraných úkolech RVT) prvek, který by umožnil výrazněji ocenit společenský přínos dosažených výsledků vědecké práce a technického rozvoje i realizace těchto výsledků v praxi z hlediska zadavatele úkolu a celooarmádních potřeb RVT,

— v současné praxi není v dostatečné míře využíváno i možnosti navrhovat příslušníky ČSLA k udělení vyznamenání a čestných státních uznání za zásluhy o obranu vlasti bezprostředně za dosažené výsledky a realizaci vědecké práce a technického rozvoje; jde např. o vyznamenání medailemi Za službu vlasti, Za zásluhy o obranu vlasti, Za upevňování přátelství ve zbraní — u mezinárodních úkolů, Řádem rudé hvězdy, Za vynikající práci, případně u prací špičkové úrovně Řádem práce, Řádem republiky,

— v ČSLA není zavedena soutěž o nejlepší práce v RVT, která by byla završena udělením výroční ceny, jako je tomu v ji-

ných bratrských armádách členských států Varšavské smlouvy; tyto výroční ceny jsou, podle poznatků získaných zejména v OS SSSR, NLA NDR, PLA a MLA, významným motivačním činitelem pro urychlování a zkvalitňování RVT a zavádění jejich výsledků do praxe.

Těmito problémy se zabývalo na základě analýzy velení ČSLA a byla přijata opatření ke zvýšení zainteresovanosti příslušníků ČSLA v této oblasti, která se postupně realizují. Jde především o tato opatření:

1. Zavést soutěž o nejlepší práce v RVT v ČSLA pro kolektivy a jednotlivce za přínosy vyřešených úkolů RVT a jejich realizaci. Vítěze soutěže odměňovat výroční cenou trojnásobného hrdiny ČSSR a hrdiny SSSR arm. gen. Ludvíka Svobody. Uvažuje se stanovit 3 stupně výročních cen a jejich celkový počet nejvýše 12 ročně. Podle dosažených a zavedených výsledků diferencovaně jimi odměňovat nejvýznamnější dokončované práce. Hodnoty výročních cen stanovit úměrně hodnotám udělovaných státních cen. Výroční ceny by měly být udělovány každoročně u příležitosti výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Zavedení soutěže se zřízením výroční ceny předpokládá se po projednání ve vládě ČSSR s platností od roku 1988.

2. Účinněji z hlediska větší diferenciace s přihlédnutím k dosahovaným a využívaným výsledkům RVT uplatňovat morální stimuly podle zásad dosavadních směrnic. Příslušným vedoucím funkcionářům bylo uloženo zvýšit v tomto směru účinnost politických přístupů a odpovědnost řídicích pracovníků za morální oceňování výsledků RVT; na jednotlivých stupních řízení FMNO a štábů ČSLA, na pracovištích VVZ ČSLA a ve VVS systematicky hodnotit přínosy jednotlivců a kolektivů na RVT, ve větším počtu navrhovat přední pracovníky k pro-

пůjčení státních vyznamenání a udělení státních čestných uznání a titulů za úspěšné výsledky RVT a jejich realizaci v praxi ČSLA.

3. Zabezpečit ve sdělovacích prostředcích větší popularizování tvůrčích pracovníků ČSLA a výsledků jejich práce v oblasti

vědy a techniky, včetně realizace v praxi ČSLA i v národním hospodářství ČSSR.

V tomto smyslu se předpokládá např. v případě zřízení výroční ceny arm. gen. Ludvíka Svobody každoročně uveřejňovat v časopise Vojenská mysl jména oceněných jednotlivců a kolektivů s uvedením prací, za které byli oceněni.

Mimo uvedených opatření se v souladu s celostátními normativy předpokládá rozšířit přemiovaní a odměňování i na vybrané resortní úkoly vědecké práce v ČSLA. Perspektivně se uvažuje s návrhem na zavedení resortního vyznamenání pro příslušníky ČSLA za dlouhodobou vynikající práci v RVT.

O postupné realizaci přijímaných opatření k zvýšení zainteresovanosti, morální a hmotné stimulace příslušníků ČSLA v oblasti RVT budou čtenáři Vojenské mysli dále informováni. Současně se od čtenářů časopisu očekává pomoc při popularizování předních tvůrčích pracovníků ČSLA v oblasti vojenské vědy a výsledků jejich práce.

СОДЕРЖАНИЕ

Полковник Ладислав Клима, кандидат военных наук

Военная доктрина и военная наука 3
Автор формулирует взгляды на направления творческих усилий научных кадров ЧНА с целью выполнения требований, вытекающих из взаимоотношения военная наука – военная доктрина, как основной предпосылки для создания военной доктрины СССР.

Полковник Ян Полашек, кандидат философских наук, доцент

Возрастающая роль субъективного фактора в процессе реализации стратегической линии ХУП съезда КПЧ в ЧНА 8
Автор поставил перед собой цель содействовать анализу сущности субъекта в военном деле и объективных и субъективных предпосылок активизации субъекта в военном деле в духе линии ХУП съезда КПЧ, Всармейского партийного актива и военно-политических документов ЧНА.

Подполковник Цирил Костик, кандидат философских наук

Психическая регуляция поведения при применении ядерного оружия 13
Автор разбирает вероятное воздействие ядерного оружия на психику человека. Основывается при этом на опубликованных до настоящего времени фактах об опыте в данной области и разрабатывает дальнейшие гипотезы и варианты, что является основой целенаправленного воспитания и подготовки войск к ведению боевых действий в условиях применения ядерного оружия.

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Генерал-майор Вацлав Роучка, кандидат военных наук, доцент

Уничтожение противника, который готовится к наступлению 17
Автор анализирует способы отражения массированного удара авиации противника и уничтожения ударных группировок до того периода, когда они перейдут в наступление, в том числе проведения огневой контрподготовки.

Полковник Пржебек Ворличек, кандидат военных наук, доцент

Вопросы подготовки и начала армейской наступательной операции 23
Автор, основываясь на принципах военной доктрины государств-участников Варшавского Договора, рассматривает условия и способы подготовки и начала армейской наступательной операции при переходе в контратаку после отражения агрессии противника.

Полковник Зденек Кодеш, кандидат военных наук, доцент	
Наступление с непосредственного соприкосновения с противником	30
Автор целесообразным способом объясняет положения Боевого устава Сухопутных войск ЧНА о наступлении дивизии (полка) с непосредственного соприкосновения с противником. Внимание уделяет важнейшим понятиям из этой области, особенностями организации боя и наступления на оборону противника.	

Полковник Зденек Грон, кандидат военных наук, доцент	
Тактический воздушный и десантно-штурмовый десант	35
Автор обобщает новые взгляды на различия в подготовке и боевом применении между тактическим воздушным десантом и новоформируемым видом десанта — десантно-штурмовым.	

Подполковник Ян Мах	
Опыт использования средств автоматизации и вычислительной техники	43
Автор на основе практического опыта по разработке годового и двухмесячного планов главных задач основных мероприятий показывает методику создания планов и целесообразность применения вычислительной техники.	

Подполковник Рудольф Вондрачек, кандидат военных наук	
Вопросы планирования ядерного и огневого поражения в звене дивизия	52
Автор статьи рассматривает возможность, каким образом содействовать объединению взглядов на методику планирования ядерного и огневого поражения и определению места должностных лиц штаба РВиА дивизии в группе планирования ядерного и огневого поражения.	

Подполковник Йосеф Фанфуле, кандидат военных наук	
Организация ПВО армейского контрудара	59
Автор разделил организацию ПВО армейского контрудара на три части и в них разбирает: основные требования к обороне, ее активность и устойчивость, предполагаемые разведывательные и боевые действия противника, а также то, какие мероприятия должна обеспечивать ПВО армейского контрудара.	

Полковник Франтишек Пиларж	
Оборона занятого оперативного аэродрома	65
В статье решается важная проблематика обороны и охраны оперативного аэродрома. Она предназначена для общевойсковых командиров и расширяет их знания о авиации. Далее статья ознакомляет читателей, каким способом командиры и штабы уже дивизии принимают участие в обороне и охране оперативных аэродромов.	

Подполковник Вацлав Данек, кандидат военных наук, доцент	
Организация обеспечения связи с ограниченным количеством средств	71
Автор показывает возможности организации и обеспечения связи, когда к диспозиции имеется ограниченное количество средств связи в сложных условиях современного боя (операции).	

Полковник Франтишек Скопец	
Опасные промышленные вредные вещества и способ оценки зон заражения после их утечки	74
Автор подчеркивает необходимость принятия соответствующих мероприятий, которые должны осуществить командиры и штабы частей прежде всего в гарнизонах, где хранится большое количество опасных промышленных вредных веществ. Для разработки данной документации в статье предлагается методика расчета распространения отдельных вредных веществ и определения зон, которые из-за них опасны.	

ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

Некоторые проблемы интенсификации оперативной и боевой подготовки и способы их решения	85
---	----

ИНФОРМАЦИИ

Полковник Ян Свобода	
Повышение заинтересованности личного состава ЧНА в результатах развития науки и техники и внедрения этих результатов в практику	91
В статье содержатся предложения по стимулированию награждения личного состава ЧНА в области развития науки и техники.	